

3 klasser. Hertil slutter sig nogle supplerende bestemmelser om specialundervisning (1. stilling for hver klasse), om undervisningsplaner med dele-timer, om ikke fuldt årgangsdelte skoler m. m. Overskydende normerede stillinger skal nedlægges, dog først ved ledighed, hvis de er besat med uddannede lærere.

Ved de nævnte forholdsregler har man opnået dels en besparelse af lærerkrafter, dels en bedre fordeling af de uddannede lærere, idet kommuner, der var velforsynede med lærere, er blevet afskåret fra at trække yderligere lærere til sig, medens kommuner med særlig stor lærermangel — normalt landkommuner — har fået bedre muligheder for at få de normerede stillinger besat.

Med de således fastsatte begrænsninger i adgangen til normering af lærerstillinger har det imidlertid endnu ikke været muligt at få alle normerede stillinger besat. Nogle af de til normerede stillinger hørende timer har derfor måttet varetages på anden måde. Hertil kommer, at ministeriet i sit cirkulære af 5. marts 1962 indtrængende har henstillet til de kommunale skolemyndigheder, at eventuelle nedsættelser i antallet af undervisnings-timer eller forhøjelser af børnetallet i klasserne, der kunne blive en følge af de lærerbesparende foranstaltninger, søges imødegået, således at de i de gældende undervisningsplaner fastsatte timetal søges opretholdt i videst mulig udstrækning. Med henblik herpå har ministeriet i cirkulæret peget på forskellige forholdsregler, navnlig læsning af overtimer og desuden også i nogle tilfælde antagelse af særligt uddannede faglærere til besørgelse af undervisningen i visse fag. Med samme formål har man opretholdt den i en årrække praktiserede udsendelse af seminarieelever (lærerstudierende) som vikarer, og en del timer er blevet læst af andre vikarer. Læsningen af overtimer, anvendelsen af faglærere og vikarer og udsendelsen af seminarieelever har således haft betydning både for varetagelsen af ledige normerede stillinger og for opretholdelsen i videst muligt omfang af undervisningsplanernes timetal herudover.

Med hensyn til udsendelsen af seminarieelever som vikarer bemærkes, at denne foranstaltning, under hvilken seminarieelever i 3. klasse på den 4-årige linje og i 2. klasse på den 3-årige linje i stedet for at blive udsendt i 3 måneders praktiktjeneste er blevet udsendt i 5 måneders vikariater, i de senere år har været en stor hjælp i bestræbelserne på at afbøde de værste følger af lærermangelen, og at den samtidig har gjort det muligt for en række seminarier at oprette flere klasser, end de ellers havde kunnet. På den anden

side medfører ordningen et sådant indgreb i den normale læreruddannelse, at den kun kan anses for forsvarlig som en nødløsning. I de sidste år før skoleåret 1964-65 blev praktisk talt alle seminarieelever på de nævnte klassetrin udsendt i sådanne vikariater. I foråret 1964 måtte det imidlertid antages, at det ikke ville være muligt at få placeret elever fra samtlige seminarier i vikariater i skoleåret 1964-65. Der blev derfor med henblik på en gradvis afvikling af vikarudsendelsen fastsat en fordeling af seminarierne i 4 geografiske zoner og en rækkefølge af seminarierne inden for hver zone, som blev lagt til grund for udsendelsen i skoleåret 1964-65, således at udsendelsen skulle ske fra seminarierne i den fastlagte rækkefølge i det omfang, behovet tilsagde det. Efter de dengang foreliggende oplysninger måtte det antages, at der ville blive behov for udsendelse af elever fra 16-20 af de 28 seminarier, men det faktiske behov har været væsentlig større, således at kun ganske få seminarier ikke kommer til at deltage i vikarudsendelsen i indeværende skoleår.

Lærerantallet og -behovet.

På grundlag af foreliggende indberetningsmateriale fra skoledirektioner og kommuner må antallet af de for skoleåret 1964-65 efter de gældende restriktioner normerede lærerstillinger antages at udgøre ca. 28.500. Heraf er ca. 26.500 besat, og målt i ubesatte normerede stillinger udgør lærermangelen således ca. 2.000, hvoraf godt 1.050 i landkommuner, ca. 850 i købstæderne og knap 100 i Københavns kommune.

Den virkelige lærermangel er betydelig større.

Man har ikke i øjeblikket materiale til at gøre den virkelige lærermangel nøjagtigt op, men hvis samtlige timer, der læses i folkeskolen i skoleåret 1964-65, bortset fra de timer, der læses af faglærere, og som svarer til ca. 500 embeder med fuldt timetal, udelukkende skulle varetages af fuldt uddannede lærere i normerede stillinger med det nuværende pligtige timetal (32 ugentlige timer), altså uden læsning af overtimer og uden anvendelse af seminarieelever og andre vikarer, må det på det foreliggende grundlag antages, at der skulle bruges ca. 33.000 lærere. Målt på denne måde må den nuværende lærermangel således anslås til ca. 6.500.

I et ved ministeriets nyordning i 1963 oprettet økonomisk-statistisk kontor har man en ny statistik under forberedelse, og man håber gennem denne at få bedre grundlag for at følge den til enhver tid eksisterende lærermangel.